

Het verhaal van de Cizhoukruiken

Ik heb tijdens mijn inkoopreizen in de loop der jaren vele honderden voorraadkruiken gezien en gekocht die duidelijk tot een en dezelfde groep behoorden.

Er waren modellen met een wijde hals en- de meesten- met een smalle hals, grote exemplaren en kleinere types.

Qua glazuur en decor was er gelijkenis; binnenkant bruin-zwart tot bruin-groen geglazuurd, de buitenkant wit met een meestal eenvoudig decor in bruin.

Ik kwam er al snel achter dat deze in hoofdzaak voor het bewaren van rijstwijjn gebruikte kruiken een behoorlijke leeftijd hadden en dat ze uit de provincie Shanxi afkomstig waren, een slordige 750km ten zuid-westen van Beijing.

Vanwege hun paraktisch nut hadden ze klaarblijkelijk de tijd overleefd.

En nu het handel bleek te zijn werden ze grif door Chinese handelaren in Shanxi opgekocht en in Beijing aan westerse handelaren verkocht.

Incidenteel was er eentje bij die heel mooi was gedecoreerd- mogelijk voor een speciale gelegenheid gemaakt?- en gedateerd. Kijk, dat was interessant.

Zo staat jaren later de teller voor het oudste exemplaar op 1543 en voor de jongste op 1663.

Deze zogenaamde Cizhou voorraadkruiken zijn dus gemaakt op de scheidslijn van de late Ming- naar de vroege Qingperiode.

Ergens aan het eind van de 17de eeuw houdt de productie op.

Er zijn nog meer zaken die opvallen:

-De vroege exemplaren zijn mooier gemaakt en met meer zorg gedecoreerd dan latere exemplaren. Bij de oudste kruiken die ik ken zag je op de buik een motief dat in China "eend vliegend over het riet weerspiegeld in het water" werd genoemd. Bij de latere kruiken wordt dat een Rohrschachttest waar eend noch riet uitrollen.

-De vroege exemplaren zijn ook vaker voorzien van opschriften die dikwijls de inhoud roemen of de kwaliteit van de pottenbakkerij: "Kruiken van Li- de allerbeste" of een complete gedicht uit 1661: "berg en tuin beschermen de lente- als je dronken bent zijn aarde en hemel zonder grens- je blijft je leven lang drinken." Klaarblijkelijk bedoeld om aan te geven wat voor bijzondere kwaliteit wijn er in de kruik was opgeborgen.

Ook heb ik meer dan een paar opschriften gezien die aangeven dat de oven in de provincie Shanxi was gelegen. "Made in Shanxi" zeg maar.

Ook zijn mij meerdere namen van ovens bekend waaronder een oven die "Fu" heette. Misschien waren er meerdere ovens op een enkele productieplaats of waren ze verspreid over een streek. Dat is niet bekend

De latere kruiken werden grof van vorm, zwaar en steeds slechter geglazuurd en minimalistischer gedecoreerd.

Moest het goedkoper? Zijn ze weggeconcurrereerd door een ander type aardewerk?

Er valt ook nog iets op te merken over de voorkomende maten.

Er zijn er vier: XL, L, M, S

-De XL is de oudste kruik uit 1543 en de enige die ik in deze maat ooit heb gezien.

-De L overheersen in de vroege periode en zijn zorgvuldig gedecoreerd en in de regel mooi van vorm. Het kunnen smalhalzen zijn voor drank of wijdhalzen die gebruikt werden om graan of rijst in te bewaren. Vreemd genoeg ken ik maar een enkel M exemplaar dat bij de vroege groep hoort. Het was in die tijd blijkbaar geen gangbare maat. Temeer daar de grote exemplaren kwetsbaarder waren en de kleinere door hun compacte vorm steviger en dus een grotere overlevingskans hadden.

-Tegen het einde van de 17de eeuw overheersen de M exemplaren de L in een verhouding 10:1. Er verschijnt dan zelfs nog een kleiner percentage S op de markt.

Dit duidt op economische problemen!

Of drank werd duur, misschien door belasting, of mensen hadden minder te besteden. Zeker is dat de gangbare eenheden kleiner werden.

Er is nog een mogelijk belangrijke factor: rond 1640 was China in de greep van een burgeroorlog tussen de Mingdynastie en de binnenvallende Manchu's die in 1644 Shunzhi als eerste Keizer van de Qingdynastie op de troon zetten.

Mogelijk heeft de burgeroorlog de economie zo in het slop gezet dat dit uiteindelijk de kruikenproductie heeft genekt.